

Partycypacja społeczna w planowaniu i projektowaniu: plac publiczny

21. Dezember 2017

W tym krótkim artykule przedstawiono znaczenie partycypacji społecznej w planowaniu i projektowaniu w procesie tworzenia naprawczego planu działań URBACT (2010-2011) opracowanego przez Radę Miasta Paola (Malta), w efekcie czego powołano Lokalną Grupę Działań. Oceniono także fazę konsultacji społecznych oraz konsultacji z agencjami rządowymi. Artykuł analizuje również proces od planowania do wdrożenia oraz implikacje i skutki partycypacji społecznej w planowaniu i projektowaniu.

W marcu 2017r. Minister ds. Dialogu Społecznego Helena Dalli i przewodniczący Rady Konsultacyjnej ds. Południowo-europejskiego Parlamentu, Silvio Parnis ogłosili rozpoczęcie prac nad „Piazza Antoine de Paule w Paola, na które przeznaczono 3 mln euro. Celem projektu była rewitalizacja obszaru poprzez poprawę dostępności oraz infrastruktury. Rozpoczęcie prac było pokłosiem opracowanego w latach 2010-2011 przez Radę Miasta przy Paola, przy udziale Lokalnej Grupy Działań, naprawczego planu działań URBACT. opracowanego (Malta).

Główne założenie planu (wypracowanego wspólnie z mieszkańcami) opierają się na pięciu elementach:

1. wykorzystanie wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Edukacji, Nauki i Kultury (UNESCO) jako platformy planowania turystyki i tranzytu
2. wdrożenie strategii rozwoju ukierunkowanej na tranzyt
3. wykorzystanie dostępnych narzędzi (Character Appraisal) do analizy kontekstu i krajobrazu;
4. wykorzystanie projektów węzłowych do wzmocnienia działań i osiągnięcia celów planu
5. zapewnienie finansowania projektu.

PROCES PLANOWANIA I PROPOZYCJE DZIAŁAŃ

Przeprojektowanie danego obszaru może być skuteczne tylko i wyłącznie wtedy, kiedy w proces zaangażuje się osoby bezpośrednio z nim związane. Mając to na uwadze, zorganizowano weekend konsultacyjny – celem było stworzenie tła dla koncepcji oraz uzyskanie wskazówek przydatnych projektantowi. W ciągu trzech dni 890 obywateli głosowało za trzema projektami opracowanymi przez samorząd lokalny.

Wybrany przez społeczność kierunek działań został również przedstawiony różnym jednostkom rządowym a w celu załagodzenia sporów oraz wyjaśnienia niejasności, zorganizowano spotkania z

organami rządowymi i pozarządowymi, zwłaszcza z Transportem Malta i General Retailers, Traders Union (GRTU), lokalnymi parafiami. Dalsze szczegóły projektu zostały dopracowane przez architekta i przedstawione organowi planistycznemu (wówczas Maltańskiemu Urzędowi ds. Środowiska i Planowania) oraz opinii publicznej. Chociaż ogólny zarys placu pozostał wierny propozycji wybranej przez społeczność, szczegóły projektu zmieniły się.

ROZWIĄZYWANIE PUNKTÓW ZAPALNYCH: CZEGO CHCĄ LUDZIE!

Istnieje określony prawny, ale także etyczny, jeśli nie moralny obowiązek adresowania "tego, czego ludzie chcą" w planowaniu. Jest to związane nie tylko z konsultacjami i przejrzystością, ale planowanie ma również aspekty finansowe i demokratyczne, które mogą zostać przeoczone, co negatywnie wpływa na efekty końcowe. Kwestie, które doprowadziły do przejścia od aspiracji ludzi do aktualizacji i realizacji końcowego projektu na placu Paola, są wieloaspektowe i złożone. W tym konkretnym przypadku wymagania lokalnych mieszkańców były w istocie dość proste i wiązały się z mniejszą interwencją w przestrzeń placu.

NEGOCJACJE ORAZ ICH REZULTATY

Proces negocjacji finansowych trwał trzy lata. Negocjacje opierały się na aspektach projektowania mających wpływ na koncepcję wspólnej przestrzeni a pozostające bez rozwiązania.

1. Usuwanie barier fizycznych oraz poprawa nawierzchni chodników: we wstępnej propozycji i projekcie plan obejmował usunięcie barier fizycznych oraz poprawę nawierzchni chodników poprzez instalację zdejmowanych słupków sferycznych. Koncepcja zakładała płaską powierzchnię, aby zapewnić pełny dostęp dla wszystkich oraz zapewnić wspólną przestrzeń wolną od samochodów. Taka organizacja ułatwiała dokonywanie zakupów – placeapełniły się stoiskami handlowymi oraz umożliwiła organizację wydarzeń publicznych. Ten problem nie został rozwiązany, chociaż zastosowanie takich systemów zostało wdrożone w innych projektach przestrzeni publicznych.
2. Nowy system zagospodarowania terenu: wstępna propozycja i projekt obejmowały zagospodarowanie terenu drzewami i krzewami w ruchomych donicach, których ustawienie można było od czasu do czasu zmienić. Koncepcja zakładała zapewnienie baldachimu i cienia nad głównym obszarem placu. Ta koncepcja została zmieniona na bardziej trwały schemat sadzenia.
3. Zmiany w funkcjonowaniu transportu zbiorowego: propozycja dotyczyła zmiany trasy autobusów, które przekształciły plac w rondo. Głównym celem było zmniejszenie kongestii, ruchu autobusowego w obszarze centralnym placu i zanieczyszczenia. Zostało to częściowo osiągnięte. Lokalna Grupa Działań podjęła próbę wynegocjowania z operatorem transportu zbiorowego (Transport Malta - TM) zniesienie przegubowych autobusów. Ten problem został rozwiązany wraz ze zmianą dostawcy pojazdów.
4. Przeprojektowanie obszaru przed kościołem: początkowa propozycja rozważała utrzymanie parwisu. Jakikolwiek próby przeprojektowania tego obszaru spotykały się z dużym sprzeciwem mieszkańców. W tym przypadku otwarta forma procesu projektowania nie powiodła się.

Próby finansowania projektu przez EFRR nie powiodły się. Realizacja planu była możliwa tylko dzięki środkom pochodzącym z Rady Konsultacyjnej dla Południa i bezpośredniemu wsparciu ze strony biura

projektowego. W 2015 r. Projekt Paola Square stał się priorytetem jako odpowiedź nowego rządu na rozwiązanie problemów z natężeniem ruchu i realizacją długo oczekiwanego projektu.

PODSUMOWANIE

Doświadczenia z zakresu partycypacji społecznej zebrane w procesie projektowania opisanego placu były jednymi z pierwszych w systemie maltańskim. Mieszkańcy zostali poproszeni o zaproponowanie preferowanego projektu, którego poszczególne aspekty wielokrotnie konsultowano. Jednak, jak podkreślono, sam proces projektowania nie był tak udany. Wynikało to między innymi z tego, że:

1. Opinie wyrażane przez mieszkańców podczas konsultacji są bardzo często pomijane przez projektantów pracujących nad ostateczną wersją projektu.
2. Często nad interesem lokalnym dominował interes narodowy.